

Cultura i Societat

ESPECTACLES | CIÈNCIA | TENDÈNCIES | TRADICIONS | FETS I GENT | CINEMA | TELEVISIÓ

CORREU ELECTRÒNIC

cultura@ddg.cat

L'últim espectacle del teatre Odeón

► Shaday Larios recupera al llibre «Detectives de objetos» les històries de «Primer álbum», un muntatge teatral estrenat al festival Temporada Alta del 2016 centrat en l'última fusteria del Barri Vell i els records d'una Girona que ja no existeix

ALBA CARMONA GIRONA

■ Pot un espai a tocar d'alguns dels graons més fotografiats de la ciutat amagar una història silenciada durant dècades, esmorteïda per la fressa que generen els turistes i guardada entre factures, claus i fusta? La resposta és que sí i arriba des d'un espectacle de teatre d'objectes d'aquells que es graven a la memòria, *Primer álbum* de l'Agència de Detectives de Objetos el Solar. La «intrahistòria» generada per un muntatge que va néixer i va morir el 2016 al mateix escenari on va ser concebut, la darrera fusteria del Barri Vell de Girona, queda ara recollida a *Detectives de objetos*, un llibre d'una de les seves artífexs, Shaday Larios.

Juntament amb Jomi Oligor i Xavi Bobés, Larios fa de «detectiu d'objectes» per investigar, a partir del teatre documental d'objectes, les capes d'una història que s'apaga, la d'una quotidianitat que només deixa rastre en els objectes, el que les coses diuen de nosaltres més enllà de la història oficial.

La seva primera investigació va ser a la fusteria Lladó de Girona, a tocar de les escales de Sant Martí, per encàrrec del festival Temporada Alta i des de llavors també han explorat la història dels barraquistes a la muntanya de Montjuïc de Barcelona i el que queda de l'antiga RDA a Berlín, tres casos que ara queden compilats al llibre, editat per La Uña Rota Ediciones.

El trio diu que fan de detectius, però la seva feina transita cap a l'arqueologia. Documents antics, testimonis i restes d'un dia a dia que s'escola entre botigues de souvenirs i les riuades de visitants pròpies de l'antiga normalitat els permeten recuperar un llegat que resisteix malgrat tot.

A Girona van dur de nou les arts escèniques a l'antic teatre Odeón gràcies als vestigis que en queden dins la fusteria d'Armand Lladó, sostinguda per quatre generacions de fusters fins a l'estiu passat, i de tot un barri que es marceix per la gentrificació.

«Quan el recorres de seguida te n'adones que hi ha hagut un desplaçament de les activitats artesanals i comerços en favor del mercat de la memòria i el turisme en una ciutat que es fa servir com a plató. Hi ha alguna cosa d'això, perquè és com si la bellesa de les pedres es convertís en un simula-

El públic recorre la fusteria Lladó, després de l'espectacle «Primer álbum». ANNA BAYO

cre a favor de l'economia i l'atracció turística», explica Larios.

La mexicana, juntament amb els altres dos detectius, va passar tres mesos treballant al costat de Lladó per aixecar el muntatge, sense que calgués tancar el negoci ni un sol dia. «No es tracta d'usar la història de l'altre en benefici del teatre, sinó de crear acords d'afecte i amb respecte, treballar plegats. No vam voler ser un obstacle en el seu ofici, el vam ajudar a organitzar el seu propi arxiu i compartíem bancs de treball i el seu dia a dia, veiem com la gent li feia confidències a partir d'una cadira que duïen a reparar, fent que l'objecte fos un mediador d'un espai

afectiu més gran», explica.

«La fusteria era un arxiu en potència d'una ciutat que es va anar esborrant de forma material, però que encara és en l'imaginari de la gent i que per via oral també ha arribat a les noves generacions», explica Larios.

«Eren uns resistents per l'activitat que feien i per la memòria, perquè l'edifici condensava molts dels records vells habitants de la zona. Mai ningú va llençar res, era un museu fortuït, involuntari, que de cop estava generant un discurs de la memòria», subratlla l'encarregada de fer-se càrrec de l'arxiu sorgit a partir de l'espectacle.

«Nosaltres indaguem en les zo-

nes de silenci, fem treball de camp i entrevistes per posar el dit a la llaga, les omissions històriques, allà on hi ha una cosa silenciada. En aquest cas, els Lladó eren al costat d'unes escales que surten a totes les postals, fotografies i pel·lícules i ells en queden just al marge, allunyats de tot, eren la contrapostal», apunta.

Així, a partir d'objectes com els llibres de factures que no es van llençar mai, recuperen aquella Girona que feia vida a les farmàcies, s'anava a fotografiar a Fotolux i comprava els queviures a la Iaia del Petrolí.

«Les factures són com partitures d'accions, permeten rellegir

les construccions d'espais que ja no existeixen, i gràcies a elles i a la memòria de l'Armand, vam poder fer un mapa alternatiu del barri», remarca.

També les claus que es guardaven a la fusteria jugaven un paper en l'espectacle: les de moltes comunitats de veïns, bústies o comptadors de llum; les de la vitrina de perfums de l'antiga Farmàcia Sagrera; les d'un bagul dels antics Maristes o les d'un confessorari de la catedral, restes de la confiança que els seus propietaris dipositaven en els fusters, deixant-les al taller per si havien de fer alguna reparació.

El que queda de les comunitats

«Amb tota la llicència poètica del món toquem els espais i els objectes i en les presentacions -les funcions teatrals, que consisteixen a desgranar la investigació, i que es fan davant d'un grup molt petit d'espectadors- generem un debat entorn d'aquest sumatori de dades que trobem», assegura Larios, que assenyala que un dels seus objectius és fer aflorar entre els espectadors una reflexió entorn de com consumim el món material i què passarà amb els nostres objectes quan ja no hi siguem.

I és que si alguna cosa han tingut en comú els tres casos dels detectius és la idea d'una comunitat que desapareix, com la del Berlín comunista, la del barraquisme a Barcelona o la d'aquella Girona que feia vida de poble i que, encara ara, quan es troba pel carrer els germans Lladó els pregunta per aquells dies de tardor, no fa tant, que l'Odeón va tornar a aixecar el teló.

DE SALA DE BALL a espai per a actes culturals

► Concebut com a sala de ball, l'Odeón va ser l'únic teatre en funcionament a la ciutat de Girona entre 1857 i 1861, uns anys en què el Municipal va estar en obres per revertir el seu estat ruïnós. El seu propietari, Joan Artau, va fer una forta inversió per condicionar-lo mentre duressin els treballs, i va acollir comèdies, sarsueles, revistes musicals, mítings polítics i altres actes socials fins a la reobertura del Teatre Municipal, a qui va acabar venent les decoracions. Durant dècades va estar ocupat per la fusteria Lladó i el taller de cromats Encesa, fins que a mitjans de l'any passat es va anunciar la reconversió de l'espai en un càfè restaurant, un projecte que va aixecar una forta polseguera i que, finalment, va quedar descartat.

Xavier Bobés, Armand Lladó, Shaday Larios i Jomi Oligor, a l'antic teatre Odeón.